

Spis treści

1. Wprowadzenie	13
Feminizm i teorie ekonomiczne	14
Sytuacja ekonomiczna kobiet i mężczyzn	17
Polityka, równe szanse i Unia Europejska	20
Rekapitulacja rozdziałów	22

CZĘŚĆ I. Teorie

2. Nowa ekonomia gospodarstwa domowego: dzieci a udział kobiet w rynku pracy	27
Wprowadzenie	27
Podaż pracy w modelu neoklasycznym	28
Podaż pracy w modelu „nowej ekonomii gospodarstwa domowego”	29
Wielosobowe gospodarstwa domowe	31
Wskaźnik płac a inwestycje w kapitał ludzki	33
Dzieci a alokacja czasu w gospodarstwie domowym	34
Ustalanie czasu narodzin dzieci	39
Podsumowanie	41
3. Neoklasyczna ekonomia feministyczna: garść przykładów	44
Wprowadzenie	44
Ekonomia neoklasyczna i feminizm – kilka definicji	45
Podział pracy w rodzinie	47
Model podziału pracy Gary’ego Beckera	47
Model podziału pracy według Notburgi Ott	49
Implikacje polityczne	51
Teoria dyskryminacji	52

Model dyskryminacji Gary'ego Beckera	52
Model dyskryminacji Asy Rosén	54
Implikacje polityczne	56
Podsumowanie	58
4. Dyskryminacja kobiet: perspektywa neoinstytucjonalna	60
Wprowadzenie	60
Spojrzenie z dalszego dystansu: powody trwałości dyskryminujących społeczeństw	61
Z bliskiego dystansu: rynek dyskryminacji	62
Skąd się bierze podaż dyskryminacji?	63
Firmy i bezpośredni zwierzchnicy	63
Zbiorowe negocjacje i związki zawodowe	64
Wewnętrzne rynki pracy i osoby zajmujące wysokie i dobrze opłacane stanowiska pracy	66
Organizacja rodziny i mężowie	66
Partie polityczne	67
Popyt na dyskryminację	69
Koszty transakcyjne	69
Organizacja rodziny	70
Ustawodawstwo podatkowe	71
Prawo rodzinne	72
Efekt sprzężenia zwrotnego i skutki zdobywania wiedzy	73
Rewizja długofalowej perspektywy: powód trwania dyskryminacji	73

Część II. Pozycja ekonomiczna kobiet i mężczyzn

5. Nietypowe formy zatrudnienia w Unii Europejskiej	79
Wprowadzenie	79
Fakty i dane	79
Wyjaśnienie ogólnych trendów	81
Wyjaśnienie rozbieżności między poszczególnymi krajami	84
Podsumowanie	87
6. Europejska konstanta i specyfika poszczególnych państw: pozycja kobiet	
na rynku pracy w Unii Europejskiej	89
Wprowadzenie	89
Fakty: sytuacja kobiet na unijnym rynku pracy	90
Trwała nierówność	93
Teoria: rozumienie różnic i podobieństw	96
Nierówność jako sprawa narodowa	98
Przyszłe kierunki zmian	101

7. Kobiety na Południu: różne doświadczenia związane z pracą w jednoczącej się Europie	104
Wprowadzenie	104
Udział kobiet w sile roboczej: zmiany w latach osiemdziesiątych	105
Kobiety pracujące w Europie południowej nieuwzględniane w przeglądach Eurostatu	108
Nietypowe zatrudnienie i nieformalna aktywność zawodowa w południowej Europie	109
Wybory i alternatywy	112
Partnerzy społeczni: ograniczenia polityki europejskiej	113
8. Kobiety w Europie Środkowej i Wschodniej: rynek pracy w okresie transformacji	117
Wprowadzenie	117
Kobiety w Europie Środkowo-Wschodniej w okresie przed transformacją	118
Udział kobiet w rynku pracy	119
Warunki aktywności zawodowej kobiet	121
Transformacja i jej wpływ na rynek pracy	126
Następstwa dla kobiet	128
Podsumowanie	132

CZĘŚĆ III. Instrumenty polityki

9. Równe szanse w Unii Europejskiej: teoria i praktyka	137
Wprowadzenie	137
Równe szanse w Unii Europejskiej: dyrektywy, zalecenia i programy działania	138
Dyrektywy w sprawie równego traktowania	138
Zalecenie promowania działań pozytywnych na rzecz kobiet	139
Programy działania	140
Unijny model działań pozytywnych	141
Od szerszego pojęcia do węższego	141
Działania pozytywne w codziennej praktyce	143
Działania pozytywne – czynniki motywujące i przeszkody	144
Konieczność „pogodzenia pracy i rodziny”	145
Dyskusja	146
10. Porównywalna wartość pracy i działania na rzecz równej płacy w Unii Europejskiej	149
Wprowadzenie	149
Walka o równą płacę	149
Ewaluacja pracy	151
Równa wartość, dyskryminacja pośrednia i prawo	153
Dalsze strategie	155
Spis rycin, tabel i schematów	158
Indeks rzeczowy	160
Indeks nazwisk	162